Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

29 754 Terrorismebestrijding

27 925 Bestrijding internationaal terrorisme

Nr. 364 BRIEF VAN DE MINISTER PRESIDENT, MINISTER VAN ALGEMENE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 maart 2016

Afgelopen dinsdag 22 maart werd Brussel hard getroffen door twee terroristische aanslagen. Voor zover bekend bij het schrijven van deze brief zijn zeker 30 mensen omgekomen en vele mensen gewond geraakt. De aanslagen zijn schokkend en het verdriet is immens. Wij denken in de eerste plaats aan de slachtoffers, de nabestaanden en aan de Belgische samenleving. Het kabinet heeft de Belgische autoriteiten steun aangeboden en zal hen bijstaan waar nodig en mogelijk. Ook worden nog drie Nederlanders vermist. De Nederlandse ambassade in België doet er alles aan om samen met de Belgische autoriteiten duidelijkheid te verkrijgen over hun lot.

Direct na de aanslagen heeft het kabinet de crisisstructuur geactiveerd. Onder regie van de Interdepartementale Commissie Crisisbeheersing (ICCb) en de Ministeriële Commissie Crisisbeheersing (MCCb) zijn afgelopen dinsdag voorzorgsmaatregelen genomen. Deze komen bovenop de maatregelen die al eerder genomen zijn.

De angst mag en zal ons niet regeren, want dat is wat de terroristen met deze daden willen bereiken. De uitingen van solidariteit en weerbaarheid uit alle delen van de wereld, waaronder ook alle gemeenschappen in Nederland, zijn indrukwekkend. Het is van groot belang dat wij gezamenlijk met België pal blijven staan voor onze democratische waarden. In het licht van deze onmenselijke daden is het van belang om, schouder aan schouder, de gezamenlijke strijd tegen ISIS met volle kracht voort te zetten. De verwevenheid van onze interne en externe veiligheid vergt nationaal en internationaal optreden.

Met deze brief informeert het kabinet de Tweede Kamer over de informele JBZ raad, de aanslagen in Brussel, het dreigingsbeeld in Nederland, de extra voorzorgsmaatregelen na afgelopen dinsdag en de inspanningen op het gebied van terrorismebestrijding. Uw Kamer ontvangt separaat een

kst-29754-364
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2016

brief naar aanleiding van de berichtgeving over één van de terrorismeverdachten, El Bakraoui (Kamerstuk 29 754, nr. 365).

Informele JBZ raad en het Nederlandse voorzitterschap

Als voorzitter van de Raad van de Europese Unie staat het kabinet in nauw contact met de Europese instellingen en vinden intensieve contacten plaats tussen leden van het kabinet en mijzelf met onze Belgische collega's. Na overleg met de Raad van de Europese Unie, de Europese Commissie en de Belgische regering komen de Europese Ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie en vertegenwoordigers van de Europese instellingen donderdag om 16:00 in Brussel bijeen om hun solidariteit met België te tonen, om de actualiteit te bespreken en om te bezien of en zo ja, welke maatregelen verder kunnen worden geconcretiseerd en waar mogelijk sneller geïmplementeerd.

Aanslagen België en dreigingsbeeld Nederland

De aanslagen hebben ons buurland België zwaar getroffen en tot een tijdelijke ontwrichting van de Belgische samenleving geleid. Ook zijn er slachtoffers uit vele andere landen te betreuren waaronder mogelijk Nederland. De aanslagen reflecteren de huidige terroristische dreiging tegen Europa. Vooralsnog gaat de Belgische politie uit van vier daders, waarvan één voortvluchtig. De aanslagen zijn door ISIS geclaimd. Met deze aanslagen manifesteert zich de dreiging die al jaren, getuige ook het laatste aan uw Kamer gestuurde Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN 41)[1], ook voor Nederland als reëel wordt ingeschat. De aanslagen bedreigen de open democratie van alle Europese samenlevingen. Daarbij kunnen de aanslagen tegenstellingen tussen bevolkingsgroepen verscherpen.

Het dreigingsbeeld in Nederland blijft substantieel en is complex. Ook in Nederland is de kans op aanslagen reëel, ofschoon daar op dit moment geen concrete aanwijzingen voor zijn. De aanslagen in België bevestigen de mogelijkheid dat diverse actoren (terroristische organisaties, transnationale netwerken, kleinschalige cellen en eenlingen) zowel klein- als grootschalige aanslagen kunnen plegen. Ook in ons land is blijvende waakzaamheid derhalve geboden.

Inspanningen Nederland na aanslagen in Brussel

In reactie op de aanslagen in Brussel heeft het kabinet dinsdag direct extra voorzorgsmaatregelen getroffen, zowel zichtbaar als onzichtbaar. Op advies van de NCTV zijn ten eerste door de Koninklijke Marechaussee (KMar) extra maatregelen genomen op de Nederlandse luchthavens. In samenwerking met de betrokken burgemeesters zijn ten tweede extra maatregelen genomen op enkele Nederlandse (internationale) treinstations. Ten derde is in samenwerking met de KMar verscherpt toezicht ingezet aan de Nederlandse grens met België. De KMar wordt hierbij actief ondersteund door de politie. De genomen maatregelen worden doorlopend beoordeeld door de operationele diensten en indien nodig opgeschaald of afgeschaald.

Daarnaast staan de NCTV, de AIVD, de Politie en het OM in contact met hun counterparts in België. De Expertise Unit Sociale Stabiliteit heeft de

[1] Beleidsimplicaties Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 41, Kamerstuk 29 754, nr. 362, Publicatiedatum 16 maart 2016, Indiener G.A. van der Steur, Minister van Veiligheid en Justitie en de bijlage Samenvatting Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 41, maart 2016, bijlage bij Kamerstuk 29 754, nr. 362, Publicatiedatum 16 maart 2016.

afgelopen dagen haar activiteiten richting gemeenschappen geïntensiveerd om eventuele zorgen en signalen van spanningen in de Nederlandse samenleving op te vangen. Na de aanslagen is door de politie gebruik gemaakt van het fijnmazige netwerk in de wijken om hun inzet daarop af te stemmen.

De consulaire inspanning is gericht op het in kaart brengen van mogelijke Nederlandse slachtoffers en het zo goed mogelijk te woord staan van Nederlanders over de situatie in België. Ter versterking van de Nederlandse ambassade in Brussel zijn na het bekend worden van de aanslagen direct twee medewerkers van het Snel Consulair Ondersteunend Team (SCOT) afgereisd om waar nodig ter plekke extra consulaire bijstand aan Nederlanders te verlenen.

Het reisadvies voor België is in de ochtend na de aanslagen aangescherpt. Nederlanders kregen het advies niet naar Brussel te reizen (kleurcode rood voor Brussel), zoveel mogelijk binnen te blijven en de aanwijzingen van de Belgische autoriteiten op te volgen. Dinsdagavond is het reisadvies voor België aangepast. Er geldt nu kleurcode geel voor Brussel en Nederlanders krijgen het advies alert te blijven en de instructies van de autoriteiten op te volgen.

Terrorismebestrijding en versterking veiligheidsketen

In de zomer van 2014 zijn repressieve en preventieve maatregelen in de strijd tegen terrorisme grotendeels ondergebracht in het Actieprogramma integrale aanpak jihadisme (bijlage bij Kamerstuk 29 754, nr. 253). Hieraan is onder meer een wetgevingsprogramma gekoppeld. Aan de nota's naar aanleiding van het verslag van de wetsvoorstellen[2] die nu in uw Kamer liggen wordt de laatste hand gelegd en deze worden, conform afspraak met uw Kamer, in de eerste week van april naar uw Kamer gezonden. Ook zijn in de afgelopen periode concrete resultaten behaald bij de strafrechtelijke aanpak, het tegengaan van radicalisering, het tegengaan van terrorismefinanciering, aanslagmiddelen, de internationale context, het wetgevingsprogramma en de evaluatie van de CT-strategie. Uw Kamer is recentelijk hierover geïnformeerd door de Minister van Veiligheid en Justitie.[3]

De aanslagen in Brussel tonen opnieuw de verwevenheid tussen interne en externe veiligheid. Internationale samenwerking is dan ook cruciaal. Nederland heeft daarbij een actieve rol, waaronder het voorzitterschap van het *Global Counter Terrorism Forum* (GCTF) en samenwerking met de Verenigde Naties. Binnen de Anti ISIS Coalitie heeft Nederland haar bijdrage vergroot.[4] Nederland is samen met Turkije covoorzitter van de *Foreign Terrorist Fighter* (FTF) werkgroep[5]. In dit laatste kader werkt het kabinet aan de implementatie van het FTF *Implementation Plan*. Nederland werkt bovendien in Europees verband aan de verdere

[2] Tijdelijke wet bestuurlijke maatregelen (Kamerstuk 34 359), Regels met betrekking tot het op de markt brengen en het gebruik van precursoren voor explosieven (Wetsvoorstel 34 289), Rijkswet op het Nederlanderschap in verband met het intrekken van het Nederlanderschap in het belang van de nationale veiligheid (Kamerstuk 34 356 (R2064)), Wijziging van de Paspoortwet in verband met het van rechtswege laten vervallen van reisdocumenten van personen aan wie een uitreisverbod is opgelegd (Kamerstuk 34 358 (R2065)).

[3] Voortgang Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme, Kamerstuk 29 754, nr. 363, Publicatiedatum 16 maart 2016, ingediend door G.A. van der Steur, Minister van Veiligheid en Justitie en mede-indiener L.F. Asscher, Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

[4] Kamerbrief aanvullende artikel 100-brief Nederlandse bijdrage aan de strijd tegen ISIS, Kamerstuk 27 925, nr. 570.

[5] The Hague Implementation Plan on Foreign Terrorist Fighters, Outcome Document of the Foreign Terrorist Fighters meeting on 11 January 2016, Kamerstuk 27 925, nr. 584.

versterking van de samenwerking op het gebied van terrorismebestrijding, zoals verbetering van informatie-uitwisseling, rechtshandhaving, detectie en grenscontrole. Als tijdelijke voorzitter van de *Counter Terrorism Group*, speelt de AIVD een aanjagende en coördinerende rol in internationaal verband.

Naar aanleiding van onder meer de aanslagen in Parijs in januari 2015 en de aanhoudende aantallen uitreizigers en terugkeerders heeft het kabinet uw Kamer in februari 2015 laten weten dat het huidige dreigingsbeeld de komende jaren naar verwachting een gegeven is en dat de veiligheidsketen daarom op een aantal punten substantieel versterkt wordt.[6] De versterking is in volle gang en loopt door tot 2018. Inmiddels is onder meer bereikt:

- De operationele capaciteit van de AIVD en de MIVD is ten behoeve van de inlichtingenonderzoeken naar jihadistische dreigingen vergroot en wordt ook dit jaar verder uitgebreid;
- De beoogde extra officieren van justitie van het Openbaar Ministerie zijn gerealiseerd;
- De Dienst Speciale Interventie (DSI) en Observatieteams (OT) zijn uitgebreid. Het reactieconcept is aangepast op snelheid en flexibiliteit;
- De beoogde uitbreiding van de KMar met Hoog Risico Beveiliging pelotons is voor twee pelotons gerealiseerd en wordt dit jaar voltooid;
- Versterkingsgelden zijn uitgekeerd aan gemeenten onder andere ter ondersteuning van eerstelijnswerkers (waaronder het opleiden van duizenden functionarissen in het onderwijs) en het tegengaan van radicalisering;
- Buitenlandse Zaken heeft regionale veiligheidscoördinatoren opgeleid en geplaatst op verschillende ambassades in het Midden Oosten.

Slot

Het kabinet spant zich ten volle in voor het voorkomen van aanslagen in Nederland en het beschermen van mensenlevens. Toch kan ook Nederland doelwit worden van een terroristische aanslag. Honderd procent veiligheid valt niet te garanderen, investeringen in mankracht, maatregelen en andere middelen ten spijt. Daarom is de veiligheidsketen ook voorbereid op snelle interventie en respons bij incidenten en crises om de gevolgen van een eventuele aanslag te beperken.

Terroristen zijn uit op het zaaien van angst, het ontwrichten van ons dagelijks leven en het tegen elkaar opzetten van groepen binnen onze samenleving. Het kabinet begrijpt dat gevoelens van angst bestaan en communiceert open over de risico’s en, waar mogelijk, de maatregelen die worden genomen. Angst mag en zal ons niet regeren. Het kabinet heeft vertrouwen in de weerbaarheid van de samenleving. Het tegengaan van terrorisme is en blijft dan ook een gezamenlijke inspanning van het kabinet en de Nederlandse samenleving.

Namens het kabinet

De Minister-President, Minister van Algemene Zaken,
M. Rutte

[6] Versterking Veiligheidsketen, Kamerstuk 29 754, nr. 302